

До Спеціалізованої вченої ради Д 58.082.05
Західноукраїнського національного
університету
Міністерства освіти і науки України

ВІДГУК

опонента **Майстро Сергія Вікторовича**,
доктора наук з державного управління, професора,
доцента кафедри управління у сфері цивільного захисту
Національного університету цивільного захисту України
на дисертаційну роботу **Кривокульської Наталії Михайлівни** на тему
«Модернізація екологічної політики в контексті забезпечення сталого
розвитку», подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним
господарством

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Тема дисертаційної роботи Кривокульської Наталії Михайлівни «Модернізація екологічної політики в контексті забезпечення сталого розвитку» є безперечно актуальною як у теоретичному, так і в прикладному вимірах. Сучасні трансформаційні процеси в національній економіці України супроводжуються масштабним зростанням екологічних ризиків та накопиченням диспропорцій у сфері природокористування. Така ситуація потребує прийняття стратегічно орієнтованих і науково обґрунтованих рішень щодо реалізації екологічної політики, оновлення її механізмів та інструментарію з метою забезпечення досягнення цілей сталого розвитку. У цих умовах модернізація екологічної політики постає ключовою передумовою формування екологічно орієнтованого управління та забезпечення довгострокової стійкості національної економіки.

Важливість обраної теми зумовлена також потребою розв'язання стратегічних завдань повоєнного відновлення України, що вимагають переосмислення підходів до управління і регулювання сфери охорони довкілля, посилення інституційної спроможності органів публічної влади та впровадження інноваційних інструментів екологізації розвитку. Особливої уваги потребує питання багаторівневого та багатосуб'єктного характеру реалізації екологічної політики, а також необхідність її системної модернізації відповідно до принципів Європейського зеленого курсу.

Отже, дисертаційна робота Кривокульської Наталії Михайлівни, у якій обґрунтовано теоретико-методологічні положення та розроблено науково-практичні рекомендації щодо модернізації екологічної політики в контексті забезпечення сталого розвитку, безсумнівно характеризується високим рівнем актуальності.

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами,
грантами.**

Дисертаційна робота є складовою частиною науково-дослідної роботи Західноукраїнського національного університету, зокрема, в межах таких тем: «Розробка регіонального плану управління відходами у Тернопільській області до 2030 року» (державний реєстраційний номер 0120U104735); «Розробка стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми охорони навколишнього природного середовища в Тернопільській області на 2021-2027 роки» (державний реєстраційний номер 0120U105191); «Стратегічна екологічна оцінка Детального плану території для облаштування зовнішнього газопостачання газоспоживчого обладнання цукрового заводу (Чортківського підрозділу) ТзОВ «Радехівський цукор»» (державний реєстраційний номер 0121U110089); «Аналіз фінансової спроможності територіальної громади для побудови системи цивільного захисту населення» (державний реєстраційний номер 0121U114004); «Розробка Програми підвищення ефективності управління активами Полянської територіальної громади» (номер державної реєстрації 0123U1003561); «Актуальні проблеми публічного управління та

адміністрування» (державний реєстраційний номер 0118U003181); «Менеджмент та публічне управління в умовах трансформацій» (номер державної реєстрації 0123U103562). У цих дослідженнях представлені положення, пропозиції, рекомендації, що викладені в дисертації.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна.

Достовірність і належний рівень обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, поданих у дисертаційній роботі, забезпечуються використанням перевірених інформаційних джерел, застосуванням науково коректних методів обробки даних, ґрунтовним опрацюванням вітчизняних і зарубіжних досліджень з відповідної проблематики, всебічністю проведеного аналізу, виявленню і поясненню причинно-наслідкових залежностей між досліджуваними явищами та процесами, а також використанням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження (аналізу, синтезу, індукції, дедукції, узагальнення, абстрагування, моделювання, аналогії; системного аналізу; контент-аналізу; структурно-функціонального аналізу; інституційного аналізу; порівняльного аналізу; факторного аналізу; авторського контекстно-системного аналізу; кореляційно-регресивного аналізу; статистичного прогнозування).

Інформаційну основу дослідження становлять праці українських і зарубіжних вчених та практиків, що стосуються екологічної політики і сталого розвитку, вітчизняні й міжнародні регламенти, які врегульовують питання інституційних, економічних, соціальних та екологічних засад модернізації екологічної політики, інформаційно-аналітичні видання професійних організацій, інтернет-ресурси, матеріали публічних інститутів, що здійснюють регулятивний вплив з метою екологізації економіки і забезпечення екологічного розвитку та беруть участь у модернізації екологічної політики.

У дисертації Кривокульської Наталії Михайлівни обґрунтовано й розвинуто теоретико-методологічні положення і розроблено науково-практичні рекомендації щодо модернізації екологічної політики в контексті

забезпечення сталого розвитку. На особливу увагу заслуговує логічне представлення етапів вирішення поставлених завдань. Зокрема, у першому розділі розкрито теоретико-методологічний базис дослідження процесу модернізації екологічної політики у національній економіці в контексті забезпечення сталого розвитку; у другому розділі окреслено методологічну та інституційну специфіку реалізації екологічної політики у національній економіці в контексті сталого розвитку; третій розділ присвячений системному аналізу механізмів реалізації екологічної політики в національній економіці; четвертий розділ включає результати оцінювання інструментальної складової сучасної державної екологічної політики в національній економіці; п'ятий розділ спрямований на розроблення концепції вдосконалення екологічної політики національної економіки в контексті сталого розвитку.

З використанням авторського методологічного контекстно-системного підходу вперше побудовано концепт модернізації екологічної політики, який вирізняється застосуванням: поглибленого наукового базису реалізації екологічної політики (С. 296-298); сформованого алгоритму діагностики та нівелювання наслідків екологічних дисбалансів (С. 299-300); запропонованих механізмів забезпечення сталого розвитку національної економіки з акцентуванням на державній підтримці формування інноваційних екологічно орієнтованих екоіндустріальних парків, що сприятиме розвитку циркулярної економіки, прискореній розробці і впровадженню «зелених» технологій, підвищенню конкурентоспроможності регіональних економік (С. 303-305); авторської методики оцінювання стану досягнення цільових орієнтирів екологічної політики в контексті соціального, економічного, екологічного й інституційного вимірів сталого розвитку (С. 306-316); сценарної прогнозної моделі оцінювання результативності екологічної політики (С. 316-321).

Заслуговує на увагу вперше запропонована структурно-логічна методологічна модель формування й реалізації проєкту створення та впровадження аграрного екоіндустріального парку на регіональному / місцевому рівні (С. 268-272). Вона є результатом застосування інноваційного

підходу як концептуальної основи для обґрунтування доцільності впровадження нових механізмів екологічного управління, що відповідають сучасним викликам сталого розвитку. Авторська модель охоплює п'ять послідовних етапів (оцінювання необхідності створення і впровадження парку й розробка його проєкту; техніко-економічне обґрунтування проєкту щодо його створення; прийняття рішення щодо формування проєкту створення парку; планування і організація робіт в межах впровадження проєкту; початкове оцінювання можливостей впровадження проєкту (рис. 4.6, С. 270)). В основу запропонованої моделі також покладено проєктно-орієнтований та синергетичний підходи, що забезпечують логічну послідовність етапів створення аграрного екоіндустріального парку та формування ефектів інтегрованої взаємодії між стейкхолдерами. Поєднання цих підходів дозволяє розглядати парк як відкриту інноваційно-екологічну систему, у якій реалізуються процеси самоорганізації, кооперації та виникнення синергійного ефекту, необхідного для досягнення цілей сталого розвитку.

Наукова новизна положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у докторській дисертації, їх загальнонаціональне значення.

Наукова новизна отриманих у роботі результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних підходів і розробленні науково-практичних рекомендацій щодо використання сталого розвитку як інтегральної основи модернізації екологічної політики та вдосконалення її інституційних й інструментальних механізмів з урахуванням принципів системності, інноваційності та децентралізації.

Авторкою вперше:

– побудовано концепт модернізації екологічної політики (С. 296-326), який вирізняється застосуванням: поглибленого наукового базису реалізації екологічної політики; сформованого алгоритму діагностики та нівелювання наслідків екологічних дисбалансів; запропонованих механізмів забезпечення сталого розвитку національної економіки з акцентуванням на державній підтримці формування інноваційних екологічно орієнтованих

екоіндустріальних парків, що сприятиме розвитку циркулярної економіки, прискореній розробці і впровадженню «зелених» технологій, підвищенню конкурентоспроможності регіональних економік; авторської методики оцінювання стану досягнення цільових орієнтирів екологічної політики в контексті соціального, економічного, екологічного й інституційного вимірів сталого розвитку; сценарної прогностичної моделі оцінювання результативності екологічної політики. Запропонований концепт дасть змогу посилити інституційну спроможність владних інститутів щодо використання прогностичного інструментарію і прийняття стратегічних рішень у реалізації екологічної політики сталого розвитку національної економіки;

– запропоновано структурно-логічну методологічну модель формування й реалізації проекту створення та впровадження аграрного екоіндустріального парку на регіональному / місцевому рівні (С. 268-272), яка: базується на інтеграції засад зеленої, циркулярної і цифрової економіки, кластерно-синергетичному підході до взаємодії стейкхолдерів й індикативно-аналітичному інструментарії оцінювання результативності реалізації пропонованого проекту; охоплює п'ять послідовних етапів (оцінювання необхідності створення і впровадження парку й розробка його проекту; техніко-економічне обґрунтування проекту щодо його створення; прийняття рішення щодо формування проекту створення парку; планування і організація робіт в межах впровадження проекту; початкове оцінювання можливостей впровадження проекту). Запропонована модель створює умови для підвищення конкурентоспроможності, інноваційності і резильєнтності регіональної економіки, забезпечує цілісність і системність управління процесами екологізації аграрного сектору, сприяє зменшенню відходів, розвитку партнерства між владою, бізнесом, наукою і громадою, підвищенню інвестиційної привабливості територій і створенню нових робочих місць;

удосконалено:

– системний підхід до аналізу причин, які зумовлюють значущість управління екологічним розвитком як складової державної економічної

політики через розмежування цих причин за чотирма рівнями: глобальним, національним, регіональним та мікрорівнем. Він розглядає управління екологічним розвитком не як окремі заходи, а як цілісну систему взаємопов'язаних впливів, що дає змогу формувати стратегії інтегрованого управління екологічним розвитком з урахуванням усіх рівнів (С. 106-107);

- методологічний підхід до мотивації економічних суб'єктів щодо впровадження технологій циркулярної економіки, який базується на запропонованому алгоритмі внутрішнього інформаційного аудиту суб'єкта господарювання (С. 251-252) і структурно-логічній моделі мотиваційного забезпечення екологізації його діяльності (С. 355-357). Такий підхід створює інформаційно-аналітичну основу для оцінювання конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості та екологічного іміджу підприємства й забезпечує практичну реалізацію механізму сталого розвитку на мікроекономічному, локальному та регіональному рівнях;

- інформаційно-комунікативний механізм управління екологічним розвитком за допомогою запропонованої публічної онлайн-платформи спільної роботи стейкхолдерів (С. 338-342), яка містить модулі колективної роботи, змістового наповнення, обговорення, обміну даними, аналітичного супроводу, пошуку та адміністрування. Використання запропонованої цифрової платформи з її подальшою синхронізацією з державними реєстрами та базами даних ДСНС України посилить інструментарій екологічного управління, забезпечить середовище колективної роботи та своєчасне інформування стейкхолдерів;

- організаційно-науковий підхід до оцінювання готовності суспільства до застосування елементів циркулярної економіки за допомогою розробленої анкети та проведення анкетування, порівняння його результатів із середньоукраїнськими та європейськими показниками (С. 334-336). Це дасть змогу визначати обізнаність населення в сфері циркулярної економіки та ідентифікувати розрив між економічно зумовленими й свідомими екологічними практиками і на цій основі формувати інформаційно-комунікаційні стратегії з підвищення екологічної культури жителів громад;

– процес екологічного управління через визначення теоретичного, економічного, політичного, управлінського, соціального й іміджевого векторів розвитку ціннісних орієнтацій персоналу органів державної влади та органів місцевого самоврядування (С. 347-349). З допомогою цього модернізований варіант екологічної політики стане стратегічно і функціонально більш досконалим й адаптованим до сучасних викликів та орієнтованим на результат, що забезпечить підвищення ефективності управлінських рішень, розвиток нової управлінської культури і зростання довіри суспільства до органів публічної влади;

– інформаційно-аналітичне забезпечення екологічної політики на основі запропонованої системи кількісних і якісних індикаторів та розрахованого інтегрального індексу сталості. Це дало змогу розробити сценарний прогноз результативності екологічної політики сталого розвитку до 2030 року, використання якого дасть змогу корегувати діяльність у рамках кожного із вимірів політики в необхідному напрямі на загальнодержавному, регіональному й місцевому рівнях з урахуванням повноважень суб'єктів (С. 307-321);

– понятійний апарат дослідження шляхом представлення авторського трактування поняття «модернізація екологічної політики» як багатосуб'єктного процесу, спрямованого на забезпечення безпеки держави й інноваційних змін в її економічному, соціальному та екологічному розвитку, сферах виробництва і споживання, екологізацію функціонального навантаження усіх суб'єктів реалізації політики з використанням множини заходів реагування та запобігання й інституційного, функціонального, інформаційного, економічного, ринкового, безпекового механізмів (С. 66-67). На відміну від існуючих, це трактування поглиблює науково обґрунтовану концептуальну основу для системних змін екологічної політики в умовах сталого розвитку національної економіки;

набули подальшого розвитку:

- трактування поняття «екологічна політика» як системи пріоритетів, програмних заходів і цілеспрямованої діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інституцій ринкової інфраструктури і

суб'єктів господарювання, яка спрямована на забезпечення безпеки держави та її розвитку в економічній, соціальній і екологічній площинах та екологізацію функціонального навантаження усіх суб'єктів реалізації екологічної політики й опирається на системну множину механізмів й заходів, за основу яких взято принципи реагування та запобігання (С. 111-112). На відміну від існуючих, пропоноване трактування підвищує динамічність процесу реалізації екологічної політики та забезпечує його більшу дієвість у подоланні недоліків екологічних реформ в Україні;

- авторське тлумачення дефініції «технології мотивації та стимулювання еколого-економічного розвитку» як системи цілеспрямованих дій, методів, інструментів і прийнятих управлінських рішень, спрямованої на формування екологічно відповідальної поведінки суб'єктів природоперетворювальної діяльності та активізацію їх участі в еколого-економічному розвитку через адміністративно-правовий вплив, заохочення і переконання (С. 256-257). На відміну від існуючих, авторське трактування інтегрує зовнішні інструменти стимулювання з внутрішніми механізмами мотивації, базованими на екологічних цінностях, і розглядає ці технології як модель, придатну для формування стратегій сталого розвитку територіальних громад;

- обґрунтування концептуального поєднання біоекономіки замкнутого циклу з моделлю циклічної економіки у контексті модернізації екологічної політики через визначення системи інституційних, програмних, інформаційних, інфраструктурних і стимулюючих заходів для впровадження циклічної біоекономіки в Україні з урахуванням досвіду країн ЄС, що сприяє посиленню механізмів її інтеграції в екологічну політику (С. 99-101);

- науковий підхід до управління екологічним розвитком на наднаціональному, національному, регіональному та локальному рівнях шляхом обґрунтування цільових орієнтирів і ролі стейкхолдерів та ідентифікації викликів у їх діяльності (С. 154-162). Це дає змогу формувати стратегії інтегрованого управління екологічним розвитком і розвивати партнерство у досягненні цілей сталого розвитку;

- розроблення аналітичного інструментарію аналізу екологічної політики України через зіставлення принципів її здійснення з принципами ЄС, що відображає динаміку зближення екологічного законодавства України з Європейським зеленим курсом і дає змогу сформулювати рекомендації щодо усунення розривів і забезпечити аргументовану основу для модернізації екологічної політики в національній економіці (С. 175-180);

- здійснення класифікації механізмів екологічного управління шляхом доповнення її організаційно-правового, функціонального та організаційно-економічного складників інформаційно-комунікативним, який виконує координаційну, регулятивну, інтеграційну, мобілізаційну та інші функції, спрямовані на підвищення прозорості, участі стейкхолдерів і формування єдиного інформаційного простору екологічного управління (С. 197-198);

- створення концепції екологічних цінностей через введення авторських категорій: «цінність екологічної поведінки особи», «цінність екологічної поведінки суб'єктів господарювання», «цінність екологічної поведінки управлінських працівників», що поглиблює розуміння мультивекторності екологічної поведінки у суспільстві та формує розширений прикладний інструментарій для прийняття ефективних управлінських і бізнес-рішень у сфері сталого розвитку національної економіки (С. 235-238);

- організаційно-наукові підходи до інтерпретації статистичних показників сталого розвитку, які застосовуються в Україні на загальнодержавному рівні, через їх розгляд не лише як індикаторів кількісних змін, а й як ціннісних характеристик якості довкілля, що слугують регуляційними орієнтирами державної екологічної політики в національній економіці. Виявлені кореляційні залежності між показниками дали змогу довести причинно-наслідкові зв'язки у динаміці екологічних ризиків і створити кращу аналітичну основу для формування або коригування управлінських рішень (С. 134-145);

- організаційно-методичні підходи до оцінювання стану довкілля регіону шляхом застосування блоку показників «Раціональне природокористування та якість довкілля» системи державного моніторингу (постанова КМУ № 856 від

21.10.2015 р.) у регіональному вимірі. На відміну від існуючих, пропонований підхід посилює комплексність аналізу та оцінювання й уможливорює більш обґрунтоване територіальне планування природоохоронних заходів (С. 214-231);

- методологічний підхід до аналізу багаторівневої системи екологічного регулювання шляхом визначення функцій її підсистем, використовуваних інструментів та їхніх недоліків у розрізі стейкхолдерів (С. 273-294). На відміну від існуючих, авторський підхід дозволяє розглядати екологічне регулювання як цілісну багаторівневу структуру й виявляти вузькі місця у використанні інструментів та їхній вплив на різні групи стейкхолдерів;

- система цілей щодо імплементації європейських підходів до екологічної та інклюзивної модернізації територіальних громад через включення ціннісних аспектів стейкхолдерів (С. 260-263). Це дає змогу розглядати модернізацію як багаторівневий процес партнерської взаємодії, що відображає стратегічні вектори місцевого розвитку та сприяє інтеграції громад у європейський простір сталого розвитку.

Зміст реферату ідентичний основним положенням дисертації.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження доповідалися, обговорювалися та отримали схвальні відгуки на 17 міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях з міжнародною участю і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Про загальнонаціональне значення наукової новизни, висновків і рекомендацій у докторській дисертації Кривокульської Н.М. свідчить їх використання у роботі: Департаменту запобігання промислового забрудненню та кліматичної політики Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (довідка № 14/14-01.3/690-24 від 23.04.2024 р.); Управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації (довідка № 04/636 від 10.04.2024 р.); Управління екології та природних ресурсів Чернівецької обласної військової адміністрації (довідка № 04/13 від 25.01.2024 р.); Головного управління ДСНС України у Тернопільській області (довідка № 64001-994/64 від 22.02.2024 р.); Тернопільської міської ради

(довідка № 27/2 від 12.03.2024 р.); Скалатської міської ради (довідка 08-1548/08-05 від 11.09.2024 р.); Збаразької міської ради (довідка 2540/03-04 від 08.09.2025 р.); Тернопільського міського відокремленого підрозділу Національного екологічного центру України (довідка 24-34 від 18.03.2024 р.).

**Повнота викладу результатів дослідження в наукових публікаціях,
зарахованих за темою докторської дисертації.**

Основні положення та результати дисертації викладено у 48 наукових публікаціях, з них: 31 публікація, в якій відображено основні наукові результати, в тому числі 2 монографії у співавторстві (2 розділи монографій підготовлено одноосібно), 3 статті у наукових періодичних виданнях, які індексуються в базі даних «Scopus», та 1 стаття, яка індексується в базі даних «Web of science», 24 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у наукових періодичних виданнях інших держав, 18 наукових публікацій, які додатково відображають наукові результати дисертації, в тому числі 1 навчальний посібник. Загальний обсяг опублікованих праць становить 65,64 друк. арк., особисто авторці належить 23,89 друк. арк., серед них: наукових праць, в яких розкрито основні результати наукових досліджень за темою дисертації, – 12,49 друк. арк.; наукових праць, що додатково відображають наукові результати дисертації, – 11,4 друк. арк.

**Ступінь використання матеріалів і висновків кандидатської
дисертації.**

Результати досліджень, за якими Кривокульська Н.М. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук на тему: «Організація управління і регулювання природоохоронної діяльності» за спеціальністю 08.02.03 – організація управління, планування і регулювання економікою, в її докторській дисертації не використовувалися.

**Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації та
фальсифікації.**

Дисертаційна робота Кривокульської Н.М. на тему «Модернізація екологічної політики в контексті забезпечення сталого розвитку» відповідає

принципам академічної доброчесності. У докторській дисертації та наукових працях, які відображають її результати, відсутній академічний плагіат, фабрикації та фальсифікації, що підтверджено відповідною довідкою. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Дисертаційна робота містить окремі дискусійні положення та зауваження:

1. Запропонована на рис. 4.6. структурно-логічна методологічна модель формування й реалізації проєкту створення та впровадження аграрного екоіндустріального парку на регіональному / місцевому рівні є змістовною, науково обґрунтованою і практично орієнтованою. Проте переконливість застосування моделі могла б бути посилена через більш детальний аналіз механізмів кооперації стейкхолдерів та інституційних бар'єрів, що можуть ускладнювати цей процес.

2. У дисертаційній роботі запропоновано алгоритм внутрішнього інформаційного аудиту суб'єкта господарювання і структурно-логічну модель мотиваційного забезпечення екологізації його діяльності, які сприяють формуванню мотивації економічних суб'єктів до впровадження технологій циркулярної економіки. Разом із тим доцільно було б детальніше розкрити механізм інтеграції алгоритму аудиту з мотиваційною моделлю та показати логіку їх взаємодії. Це дало б змогу поглибити розуміння того, яким чином результати внутрішнього інформаційного аудиту трансформуються у конкретні мотиваційні стимули.

3. Параграф 1.2. логічно вибудовує взаємозв'язок між ключовими глобальними процесами – модернізацією, глобалізацією, децентралізацією, інституціоналізацією, інформатизацією та їхнім впливом на екологізацію розвитку. Інституціональний підхід розкрито достатньо глибоко, однак йому бракує чіткішої авторської прив'язки до процесу модернізації екологічної політики. Доцільно було б детальніше обґрунтувати, яким саме чином

інституційні зміни забезпечують модернізацію механізмів екологічної політики та підвищують їхню результативність. Це підсилило б аргументацію й аналітичну глибину зазначеного параграфу дисертації.

4. Параграф 3.3 характеризується комплексністю, системністю і глибиною регіонального аналізу, поєднанням кількісного аналізу з аналітичним узагальненням, використанням міжнародного контексту. Поряд із цим, доцільно було б чіткіше пов'язати результати регіонального аналізу з конкретними напрямками модернізації екологічної політики в системі національної економіки, що посилює практичну спрямованість зазначеного параграфу дисертації.

5. Оцінювання чинних механізмів державного управління і регулювання природоохоронної діяльності в процесі реалізації екологічної політики (параграф 3.2) супроводжується глибоким аналізом інформаційно-комунікативного, правового й організаційно-економічного механізмів та їхнього зв'язку з децентралізацією. Глибша структуризація проблем організаційно-економічного механізму дозволила б чіткіше окреслити ключові бар'єри його результативності та вплив на реалізацію екологічної політики.

6. Аналіз інституційних засад реалізації екологічної політики в системі національної економіки (параграф 3.1) ґрунтовно розкриває структуру інституційного забезпечення екологічної політики та містить розгорнутий інституційний аналіз, зокрема характеристику інституту держави (психологічність, історичність, структурність, функціональність). Водночас, чіткіша систематизація інституційних бар'єрів (фінансових, кадрових, правових та інформаційних) посилює аргументованість оцінювання інституційної спроможності екологічної політики.

Загалом, вищезазначені зауваження жодним чином не применшують наукової та практичної цінності результатів дослідження і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи. Наукові завдання, які ставилися авторкою в дисертаційній роботі, розв'язані з високою мірою достовірності та обґрунтованості.

Загальний висновок та відповідність дисертації встановленим вимогам.

Ознайомлення з дисертаційною роботою, рефератом, публікаціями Кривокульської Наталії Михайлівни дозволяє зробити висновок про те, що у процесі дисертаційного дослідження авторкою обґрунтовано й розвинуто теоретико-методологічні положення і розроблено науково-практичні рекомендації щодо модернізації екологічної політики в контексті забезпечення сталого розвитку.

Робота виконана з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Тема і зміст дисертації відповідають паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. Робота оформлена відповідно до встановлених нормативними документами вимог до докторських дисертацій. Реферат за своїм змістом відображає структуру, основні положення та висновки дисертації.

За змістом, оформленням, рівнем наукової новизни, практичною значущістю отриманих результатів дисертаційна робота на тему «Модернізація екологічної політики в контексті забезпечення сталого розвитку» відповідає вимогам, передбаченим пунктами 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197, а її авторка – Кривокульська Наталія Михайлівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

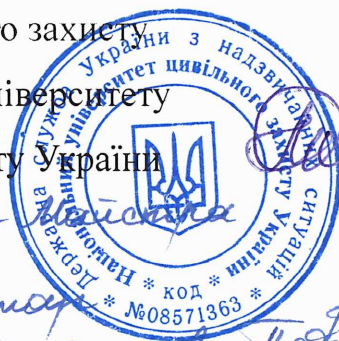
Опонент:

доктор наук з державного управління,
професор, доцент кафедри управління
у сфері цивільного захисту

Національного університету

цивільного захисту України

*Підпис Сергія Майстро
засвідчую
Генеральний секретар
к.п.м.х.м.н., с.н.с.*

[Signature]
Сергій МАЙСТРО

[Signature]
Андрій Подігаш